

3. Розглянути питання щодо більш питомої ваги академічних занять порівняльно з самостійною роботою в кожному кредиті.

4. Внести пропозиції до адміністрації вузів щодо забезпечення друку та закупки методичних матеріалів для самостійної роботи студентів за умови їх написання викладачами кафедри ТМФВ.

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ «ПОЧАТКОВЕ НАВЧАННЯ» ДО ПРОВЕДЕННЯ РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ

В.І. Мірошніченко, Т.В. Ніжевська

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

На сьогоднішній день, згідно діючої програми «Основи здоров'я і фізична культура», загальноосвітня школа перейшла на триразове проведення уроків фізичної культури на тиждень [1].

Якщо взяти до уваги, то в більшості шкіл м. Харкова, а особливо в густонаселених районах міста, в кожній школі нараховується більше 30 класів-комплектів. Це становить, що найменше, 90 уроків фізичної культури на тиждень, а пропускна спроможність спортивної зали — 36 годин. З низки причин, в першу чергу фінансового характеру, а саме: невелика заробітна платня вчителя, практично відсутня доплата за організацію та проведення позакласної роботи, недостатнє виділення коштів з боку держави на придбання необхідного інвентарю та обладнання для забезпечення навчально-виховного процесу, який повинен відповідати сучасним вимогам, відзначається відтік із ЗОШ не тільки кваліфікованих вчителів, а і небажання студентів випускників факультету фізичної культури працювати за обраним фахом.

В цій ситуації основне навантаження в проведенні навчальної та фізкультурно-оздоровчої роботи в початкових класах покладається на вчителя-класовода. Від його методичної та практичної підготовки залежить фізичний розвиток та майбутнє здоров'я нації, а негативні наслідки цієї роботи загрожують національній безпеці держави.

Підготовка вчителя молодших класів до проведення уроків фізичної культури здійснюється при вивченні курсу «Методика фізичного виховання з основами теорії» (МФВОТ). З відомих причин на протязі останніх років зменшується об'єм аудиторних занять та збільшується питома вага годин на самостійну роботу. Так, в попередньому «Навчальному плані» на вивчення вищезгаданого курсу відводилось 70 годин

аудиторних занять, з яких 40 годин складала лабораторно-практичні. В існуючому плані всього залишилось 54 години, з яких 30 — аудиторних, а на лабораторно-практичні заняття з цих годин відведено 14. Як казав відомий класик, щоб навчитись плавати, треба лізти у воду. Інакше кажучи, щоб майбутні вчителі початкових класів могли реалізувати основні завдання фізичного виховання школярів, вони повинні бути залучені до проведення занять практично. Це змусило нас докорінно переглянути робочі програми курсу та організацію навчального процесу на семінарських та лабораторно-практичних заняттях. Враховуючи, що майже 30% часу виділяється на самостійну роботу студентів, ми поставили перед собою таку мету: розробити систему завдань, що виносяться на самостійну роботу студентів, а також форми контролю за нею.

Так, тема 1 передбачає розробку та написання студентами тез на ознайомлення учнів молодших класів з теоретико-методичними знаннями згідно програми «Основи здоров'я і фізична культура». На семінарських та лабораторно-практичних заняттях ми виділяємо до 5 хвилин на виступи (повідомлення) для розкриття цих питань.

За темою 2 студенти добирають та обґрунтовують засоби для формування постави, профілактики плоскостопості, загартування, техніки дихання при виконанні фізичних вправ, складають режим дня молодшого школяра та вимоги до раціону його харчування. Все це знаходить відображення в написаних рефератах.

За темою 3 студенти вивчають теоретичні засади навчання в фізичному вихованні, а також методику навчання стройовим і порядковим вправам, різновидам ходьби, бігу і стрибків, ЗРВ на місці і в русі, гімнастичним вправам [2, 6, 8]. Контроль за вивченням цієї теми здійснюється на семінарських та лабораторно-практичних заняттях, співбесідах.

Вивчення теми 4 передбачає самостійну розробку методики розвитку основних рухових якостей і оформлення її у вигляді добірки методичних матеріалів [3, 4]. Розроблена методика втілюється на лабораторно-практичних заняттях.

Тема 5 одним із головних напрямків передбачає підготовку студентів до проведення фізкультурно-оздоровчої роботи з молодшими школярами. Це включає в себе формування у студентів практичних навичок проведення гімнастики до занять, фізкультурних хвилин на загальноосвітніх уроках, «спортивної години» в групах подовженого дня, рухливих та народних ігор [6]. Так, наприклад, для реалізації наведених вище заходів, ми практикуємо в університеті перед початком теоретичних занять, за домовленістю з викладачами, проведення студентами гімнастики до занять, а на самих заняттях — фізкультурної хвилини. Вивчення цієї теми закінчується написанням методичних матеріалів (комплексів ЗРВ та планів).

Підсумок всієї попередньої роботи знаходить своє відображення в темі 7 — «Урок фізичної культури в школі». На лабораторно-практичних заняттях основна увага приділяється ознайомленню студентів з методикою навчання гімнастичним та легкоатлетичним вправам, рухливим та народним іграм, естафетам, використовуючи для цього різні способи організації роботи учнів. При навчанні акробатичним вправам програми та метанню студенти самостійно вивчають та застосовують метод передписань алгоритмічного типу. При цьому вони добирають вправи до навчання дітей умінням керувати основними параметрами рухів. Їх ознайомлюють із принципами страхування, а також фізичної допомоги (проводкою, фіксацією, підштовхуванням), які використовують в уроці фізичної культури. Одним із завдань практичних занять є формування мовної культури майбутніх вчителів. Звертається увага на вивчення термінології, уміння використовувати словесні методи, зокрема, формуємо командний голос та інше [5, 6, 7, 8].

В організаційному плані на лабораторно-практичних заняттях студентська група ділиться на декілька підгруп, в кожній з яких нараховується 4–6 чоловік. Це дає змогу підвищувати щільність заняття, одночасно більшості студентів виконувати роль вчителя. При цьому студенти-учні аналізують роботу студента-вчителя, обговорюють типові помилки та дають поради щодо їх усунення.

Ми розуміємо, що основний невикористаний резерв методичної підготовки студентів факультету «Початкове навчання» — це заняття з фізичного виховання на загальноуніверситетській кафедрі. З цією метою ми розробляємо заходи щодо формування у них інструкторських навичок. Планується залучати їх до проведення підготовчої частини уроків, рухливих та народних ігор. Ознайомлювати з методикою навчання лижної (ковзанярської) підготовки, легкоатлетичним вправам. На сьогодні для нас існує проблема підготовки студентів до проведення уроків з футболу. Є свої негаразди і в рівні фізичної підготовленості студентів.

На нашу думку, для якісної підготовки вчителів початкових класів до проведення роботи з фізичного виховання в ЗОШ існуюча кількість годин з курсу «Методика фізичного виховання з основами теорії» не задовольняє вимогам сьогодення. При розрахунку годин у навчальному плані треба диференціювати, з урахуванням специфіки предмету навчання, кількість аудиторних занять та тих, що виносяться на самостійну роботу.

Розроблені нами програма, система завдань, що виносяться на самостійну роботу, а також форми контролю за нею дають можливість підвищити якість теоретичної та мінімізувати різницю в рівні методичної підготовки студентів з курсу МФВОТ у порівнянні з раніше існуючим навчальним планом.

Література

1. Основи здоров'я і фізична культура. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–11 класи. Київ: «Початкова школа» 2001. — 112 с.
2. *Боген М.М.* Обучение двигательным действиям. — М.: ФиС, 1985. — 193 с.
3. *Дешле С.А.* Методика педагогического контроля за уровнем физической подготовленности учащихся I—III классов: Автореф. дис. канд. пед. наук. — М., 1982. — 23 с.
4. *Зациорский В.М.* Физические качества спортсмена. — М.: ФиС, 1970. — 200 с.
5. *Мирошниченко В.И.* Методика формирования двигательных навыков у детей младшего школьного возраста: Автореф. дис. канд. пед. наук. — М.: 1988. — 21 с.
6. *Шиян Б.М.* Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002. — 248 с.
7. *Шлемин А.М.* Юный гимнаст. — М.: ФиС, 1973. — 331 с.
8. *Худолій О.М.* Основи методики викладення гімнастики. Навч. посібник. — Харків: Фірма «КОНСУМ», 1998. — 240 с.